

प्रसिध्दीपत्रक

विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक सन २०२४

भारत निवडणूक आयोगाने दिनांक १५ ऑक्टोबर २०२४ रोजी विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक सन २०२४ चा कार्यक्रम जाहिर केला आहे. त्यानुसार महाराष्ट्रामधील एकूण २८८ विधानसभा मतदारसंघासाठी एका टप्प्यांमध्ये दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२४ रोजी मतदान घेण्यात येणार आहे.

त्याचप्रमाणे राज्यातील लोकसभेच्या १६ - नांदेड या एका लोकसभा मतदारसंघात सुद्धा दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२४ रोजी पोटनिवडणूक घेण्यात येणार आहे.

१. विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूका २०२४ बाबतची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	मतदार संघांची संख्या	मतदान केंद्रे	सहाय्यक मतदान केंद्र	क्रिटीकल मतदान केंद्रे	निवडणूक लढवणाऱ्या उमेदवारांची संख्या	बॅलेट युनिट (बीयु)	कंट्रोल युनिट (सीयु)	व्हीव्हीपॅट
१	२८८	१००१८६	२४१	९९०	४,१३६	१,६४,९९६	१,१९,४३०	१,२८,५३१

राज्यातील एकूण १,००,४२७ इतक्या मतदान केंद्रांपैकी, विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०२४ दरम्यान ६७,५५७ इतक्या मतदान केंद्रांवर वेबकास्टिंग प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे.

२. मतदारांची संख्या

अ. क्र.	मतदारांचा तपशील. (दिनांक ३०.१०.२०२४ रोजी)	पुरुष मतदार	महिला मतदार	तृतीयपंथी मतदार	एकुण
१	मतदारांची संख्या	५,००,२२,७३९	४,६९,९६,२७९	६,१०१	९,७०,२५,११९
२	दिव्यांग (PwD) मतदार	३,८४,०६९	२,५७,३१७	३९	६,४१,४२५
३	सेना दलातील मतदार (Service Voters)	१,१२,३१८	३,८५२	-	१,१६,१७०

३. राज्यातील लोकसभेच्या १६ - नांदेड या एका लोकसभा मतदारसंघाच्या पोटनिवडणूकीसाठी मतदारांचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पुरुष मतदार	महिला मतदार	तृतीयपंथी मतदार	एकुण	निवडणूक लढवणाऱ्या उमेदवारांची संख्या
१	१६ नांदेड लोकसभा मतदार संघ	९,७८,२३४	९,३०,१५८	१५४	१९,०८,५४६	१९

- I. विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०२४ करीता लागणारे साहित्य, साधनसामग्री मतदान केंद्रावर पुरवण्यात आलेली आहे.
- II. निवडणूक सुरळीत पार पाडण्यासाठी पुरेसे प्रशिक्षित मतदार कर्मचारी व अधिकारी पुरविण्यात आले आहेत. तसेच पोलीस कर्मचारीवृंद तैनात ठेवण्यात आले आहे. सदर मनुष्य बळाचे Randomization करुन त्यांच्या सेवा उपलब्ध करुन दिल्या आहेत.
- III. मतदान केंद्रावर पुरवण्यात येणाऱ्या ईव्हिएम व व्हिडिपॅट ची तपासणी पूर्ण झाली असून त्यांचेही Randomization देखील झाले आहे. तसेच सदर २८८ विधानसभा मतदारसंघामध्ये ईव्हिएम व व्हिडिपॅट मशीन्सची विधानसभा मतदारसंघनिहाय Commissioning करण्यात आले आहे.
- IV. संवेदनशील मतदान केंद्रांमध्ये CRPF च्या तुकड्या तैनात करण्यात आल्या आहेत.
- V. मतदान करण्याबाबत जनतेमध्ये जनजागृती करण्यात आली आहे. घरोघरी जाऊन वोटर गाईड देण्यात आले आहे. मतदारांना मतदार वोटर स्लिप उपलब्ध करुन देण्यात येत आहेत.
- VI. ८५ वर्षापेक्षा जास्त वय असलेल्या मतदारांना तसेच दिव्यांग मतदारांना त्यांच्या इच्छेनुसार गृह मतदानाची सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे. त्यानुसार राज्यभरात प्राप्त अर्जापैकी ८६,४६२ अर्ज मंजूर करण्यात आले. दिनांक १६.११.२०२४ पर्यंत गृह मतदान सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात आली. दिव्यांग मतदारांसाठी मतदान केंद्राच्या ठिकाणी रॅम्पची व व्हिलचेअरची सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे.
- VII. आदर्श आचार संहितेचे उल्लंघन झाले तर उचित कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- VIII. विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०२४ करीता मतदान केंद्रे आवश्यक सोयी-सेविधांसह सुसज्ज आहेत.
- IX. मतदान करण्याकरीता सर्व साधारण वेळ सकाळी ०७.०० ते **संध्याकाळी ०६.०० वाजेपर्यंत** आहे. तसेच संध्याकाळी ०६.०० वाजता रांगेत उभ्या असलेल्या मतदारांना टोकन क्रमांक देऊन त्यांना मतदान करु देण्यात येईल.
- X. मतदान संपण्याच्या वेळेच्या ४८ तास आधी सर्व २८८ विधानसभा मतदार संघामध्ये Silence Period आहे. सबब सदर विधानसभा मतदार संघांमध्ये ४८ तास आधी प्रचार करता येत नाही. तसेच सदर मतदार संघातील रहिवासी नसलेली व राजकीय प्रचारासाठी आलेली राजकीय व्यक्ती सदर क्षेत्रात राहू शकत नाही, असे आयोगाचे निर्देश आहेत.

एकंदरीत राज्यातील विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०२४ करीता सर्व तयारी झालेली आहे. या निवडणूकीमध्ये मोठ्या प्रमाणात मतदान करण्यासाठी सर्व मतदारांनी पुढे येण्याचे आवाहन मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडून करण्यात येत आहे.

४) राज्याची माहिती:-

अ) Law and Order (कायदा व सुव्यवस्था):- दिनांक १७.११.२०२४ पर्यंतचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	तपशील	संख्या
१.	राज्यातील वितरीत केलेले एकूण शस्त्र परवाने	७८,२६७
२.	जमा करण्यात आलेली शस्त्रे	५६,६०४
३.	जप्त करण्यात आलेली शस्त्रे	२३५
४.	जप्त करण्यात आलेल्या अवैध शस्त्रात्रे	२,२०६

५.	परवाने रद्द करून जप्त करण्यात आलेली शस्त्रे	६११
६.	परवाना जमा करण्यापासून सुट देण्यात आलेली शस्त्रे	२०,४९५
७.	राज्यात आचारसंहिता लागू झाल्यापासून BNSS कायदांतर्गत प्रतिबंधात्मक कारवाई केलेल्या इसमांची संख्या	७९,८५६

विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक, २०२४ च्या अनुषंगाने भारत निवडणूक आयोगाने महाराष्ट्र राज्यातील २८८ विधानसभा मतदार संघासाठी १४२ सामान्य निरीक्षक (General Observer) ४१ पोलीस निरीक्षक (Police Observer) व ७२ खर्च निरीक्षक (Expenditure Observer) यांची नियुक्ती केली आहे. तसेच, २८८ मतदार संघांमध्ये १४६ अतिरिक्त मतमोजणी निरीक्षक मतमोजणीसाठी उपस्थित असणार आहेत.

ब) राज्यभर अंमलबजावणी यंत्रणांद्वारे करण्यात आलेल्या जप्तीची माहिती :-

राज्यामध्ये दि. १५.१०.२०२४ ते दि. १७.११.२०२४ या कालावधीत राज्यातील केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या विविध अंमलबजावणी यंत्रणांद्वारे करण्यात आलेल्या बेकायदा पैसे, दारू, ड्रगज व मौल्यवान धातू इ. बाबींच्या जप्तीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	जप्तीची बाब	परिमाण	रक्कम (कोटी मध्ये)
१	रोख रक्कम	-	१५३.०१
२	दारू	६८,५१,३६४ लिटर	६८.६३
३	ड्रगज	१,०१,४२,४५२ ग्राम	७२.००
४	मौल्यवान धातू	१,६४,७२,५९६ ग्राम	२८२.४९
५	फ्रिबीज	५७,९४९ (संख्या)	३.७८
६	इतर	१३,७३,७७५ (संख्या)	७५.६०
	एकुण	-	६५५.५३

क) दि. १५.१०.२०२४ ते १७.११.२०२४ या कालावधीत राज्यभरात C-Vigil app वर आचारसंहिता भंगाबाबतच्या ८३८६ तक्रारी प्राप्त झाल्या असून त्यातील ८३५३ तक्रारी निकाली काढण्यात आलेल्या आहेत. तसेच याकालावधीत NGSP Portal वरील १३,८०७ तक्रारीपैकी ९,१३२ निकाली काढण्यात आलेल्या आहेत.

ड) माध्यम देखरेख व संनियंत्रण समिती (PRE CERTIFICATION / APPELLATE -

MCMC):- राजकीय पक्षामार्फत प्रचार प्रसिध्दीकरिता इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांमार्फत दिल्या जाणाऱ्या जाहिरातीचे ऑडियो-व्हिडियो/ संदेश यांचे पुर्व प्रमाणिकरण करण्यासाठी राज्यस्तरीय माध्यम प्रमाणिकरण समिती गठीत करण्यात आली आहे. सदर समितीकडे जाहिरातीच्या PRE CERTIFICATION साठी नोंदणीकृत राजकीय पक्षांकडून प्राप्त झालेल्या अर्जांच्या अनुषंगाने दि. १७.११.२०२४ पर्यंत २२८ प्रमाणपत्रे देण्यात आली असून १५५९ जाहिरातींचे पूर्व प्रमाणीकरण करण्यात आले आहे.